

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 345/2024-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Mariánom Ďurinom, Sibírska 4, Bratislava, proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Ssk/40/2023 z 22. februára 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a primerané hmotné zabezpečenie v starobe podľa čl. 39 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NSS“) o jeho kasačnej sťažnosti.

II.

2. Sociálna poisťovňa zamietla žiadosť sťažovateľa o starobný dôchodok, ktorú odôvodnil tým, že dovŕšil dôchodkový vek 55 rokov. Podľa Sociálnej poisťovne však v zamestnaní prvej a druhej kategórie neodpracoval 20 rokov. Nesplnil tak podmienku zníženia dôchodkového veku podľa § 21 ods. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov a už v roku 2003 mu bol priznaný výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

3. Krajský súd správnu žalobu sťažovateľa proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne rozsudkom zamietol. K námietke sťažovateľa o nezohľadnení štúdia na vojenskej strednej odbornej škole

od septembra 1980 do augusta 1981 uviedol, že povinná školská dochádzka sťažovateľa bola deväť rokov a dobu štúdia na tejto škole by bolo možné zohľadniť až po skončení povinnej školskej dochádzky v septembri 1981. K neposúdeniu štúdia na tejto škole ako zamestnania v tretej pracovnej kategórii krajský súd zdôraznil, že služba na vojenských školách sa hodnotí v prvej a druhej kategórii, len pokiaľ bolo štúdium výkonom základnej vojenskej služby. Činnosť, ktorú žiak vykonával pred nástupom na základnú vojenskú službu, nebola výkonom vojenskej služby, aj keď mohla vykazovať znaky vojenskej služby alebo zamestnania prvej či druhej kategórie. Podľa krajského súdu žiaci prvých dvoch ročníkov vojenských stredných odborných škôl sa pripravovali na službu vojaka z povolania, no neboli vojakmi v činnej službe a vojenskú základnú službu vykonávali až v treťom a štvrtom ročníku. Preto nemožno sťažovateľovi započítať ani dobu štúdia od septembra 1981 do februára 1984 či už v prvej, alebo druhej kategórii. Krajský súd uzavrel, že štúdium po skončení povinnej školskej dochádzky sa u žiakov vojenských škôl zaraďovalo do tretej pracovnej kategórie a žiaci vojenských stredných odborných škôl počas štúdia neboli vojakmi z povolania, ktorými sa mohli stať až po vykonaní základnej služby.

4. Podľa krajského súdu štúdium na vojenských stredných školách nemožno porovnať s baníckymi či sklárskymi učňami, u ktorých započítanie ich prípravy kompenzuje riziko poškodenia zdravia pri príprave na povolanie. Pritom nie je rozhodné, že žiaci vojenských stredných škôl vykonávali obdobnú činnosť ako vojaci z povolania, čo súvisí s tým, že sa pripravovali na výkon vojenskej služby. Na druhej strane však nepodliehali plnému vojenskému režimu a nepodliehali ani plnej vojenskej trestnej zodpovednosti.

5. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu kasačnú sťažnosť, ktorú NSS ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom zamietol. Odkázal na svoje rozhodnutia, podľa ktorých dobu štúdia prvého a druhého ročníka na strednej vojenskej škole nemožno započítať, keďže štúdium nebolo zaradené do prvej ani druhej kategórie podľa vtedy účinných predpisov. Zaradenie vojenskej služby do prvej kategórie funkcií zákon viazal na status vojaka z povolania a až doba základnej vojenskej služby sa započítava do prvej kategórie podľa vyhlášok, ktoré vykonávali zákony o sociálnom zabezpečení, ktoré treba vykladať v súvislosti s minimálnym vekom brannej povinnosti. NSS uviedol, že prostriedkom na riešenie ostatných námietok sťažovateľa boli reštitučné zákony, účelom ktorých bolo naprávať krivdy spred roku 1990.

III.

6. Sťažovateľ namieta, že správne súdy nesprávne nevychádzali zo skutočného stavu vecí a že nedošlo k vykonaniu dôkazov Sociálnou poisťovňou, ktorá nezistila skutočný stav vecí. Namieta nesprávny výpočet rokov jeho služby, ako aj zaradenie do kategórie funkcií, čo viedlo k nepriznaniu starobného dôchodku. Žiada, aby doba štúdia v prvých dvoch a sčasti tretieho ročníka vojenskej odbornej školy bola započítaná v prvej kategórii funkcií. Svoje štúdium porovnáva s inými povolaniami a odmieta, že zohľadnený mohol byť len služobný pomer vojaka. Sťažovateľ zdôrazňuje, že ako mladistvý bol počas štúdia zneužívaný vojenským výcvikom a rozkazmi a pod hrozbami trestov nútený pracovať a dodržiavať vojenské predpisy. Za to nedostal žiadnu kompenzáciu a nepriznaním dôchodkových výhod bolo zasiahnuté do jeho majetku.

7. Sťažovateľ je presvedčený, že bol ukrátený na výsluhovom dôchodku, a tak v rozpore s ústavou nie je riadne hmotne zabezpečený. Uvádza, že absolvoval odvody brancov pred nástupom

na strednú vojenskú školu a na školu nastúpil na základe povolávacieho rozkazu, akoby bol vojak základnej služby. Odmieta, že by sa mohol domáhať nápravy podľa reštitučného predpisu, keďže nárok mohol uplatniť len do roka od jeho účinnosti.

IV.

8. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnutá.

9. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu a jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

10. Okrem toho treba poukázať na povahu a špecifiká správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či pri riešení konkrétnych otázok rešpektovali príslušné predpisy. Správny súd nie je súdom skutkovým, ale súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy (IV. ÚS 127/2012). Napadnutý rozsudok NSS, ktorý konal a rozhodoval ako súd kasačný, nemožno hodnotiť izolovane, ale iba v kontexte s rozsudkom krajského súdu a predchádzajúcimi rozhodnutiami Sociálnej poisťovne.

11. Sťažovateľ nesúhlasí s nezapočítaním doby prvých dvoch a čiastočne aj tretieho ročníka štúdia na vojenskej strednej škole vo zvýhodnenej pracovnej kategórii. Krajský súd a NSS obsiahlo a presvedčivo vysvetlili legislatívnu úpravu a spôsob výpočtu a doby vzniku nároku na starobný dôchodok a dospeli k záveru, že zákon zaradenie štúdia na vojenských stredných školách do prvej a druhej pracovnej kategórie neumožňoval. Z argumentácie sťažovateľa nemožno vyvodiť, prečo by toto právne posúdenie malo byť zjavne mylné. Okrem toho sa už krajský súd vysporiadal s prirovnaním štúdia sťažovateľa na vojenskej škole s inými povolaniami, pri ktorých už učňovská príprava podľa zákona zakladala zníženie dôchodkového veku. Preto za zjavne mylné nemožno považovať závery namietaného rozsudku. NSS na argumenty v kasačnej sťažnosti odpovedal adekvátnym a ústavne udržateľným spôsobom. To platí osobitne v situácii, že na vec sťažovateľa aplikoval už svoju predchádzajúcu ustálenú judikatúru. Záver NSS o tom, že štúdium prvých dvoch a čiastočne tretieho ročníka na vojenskej strednej škole nemožno hodnotiť ako činnosť v prvej alebo druhej kategórii funkcií, nie je zjavne mylný.

12. Námietky sťažovateľa proti rozsudku NSS sa prekrývajú s námietkami, ktoré uplatnil už v kasačnej sťažnosti a ktorých podstatou je porovnávanie jeho prípravy na vojenskú službu

s nútenou prácou za neuspokojivých pracovných podmienok. Z toho však nemožno vyvodit', že by bol záver namietaného rozsudku NSS výsledkom nesprávneho výkladu právnych predpisov dôchodkového zabezpečenia. Podmienky štúdia sťažovateľa na vojenskej škole nesúvisia so správnosťou záverov Sociálnej poisťovne a na to nadväzujúcim rozsudkom NSS. K tomu možno uviesť, že pred rokom 1990 mohlo dochádzať k porušovaniu základných práv sťažovateľa pri príprave na jeho povolanie. To je však bez významu k rozhodnutiu o jeho dôchodku. Preto je vylúčené porušenie ústavných práv sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Čo sa týka porušenia základných práv vlastníť majetok a na primerané hmotné zabezpečenie, sťažovateľ okrem námietok nesprávnosti rozsudku NSS nijak osobitne nezdôvodňuje, čo konkrétne malo viesť k ich porušeniu. Nepriznanie starobného dôchodku v súlade s podústavnými predpismi bez ďalšieho nie je porušením základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 39 ods. 1 ústavy. Sťažovateľ poberá výsluhový dôchodok a nárok na starobný dôchodok nestratil, pričom priznať mu ho bude možné po dosiahnutí dôchodkového veku.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2024

Robert Šorl
predseda senátu